

Middelste zaagbek (*Mergus serrator*) A069

1. Status

Niet in Bijlage I genoemde en geregeld voorkomende trekvogel zoals bedoeld in artikel 4.2 van de Vogelrichtlijn. Voor Natura 2000 relevant als niet-broedvogel.

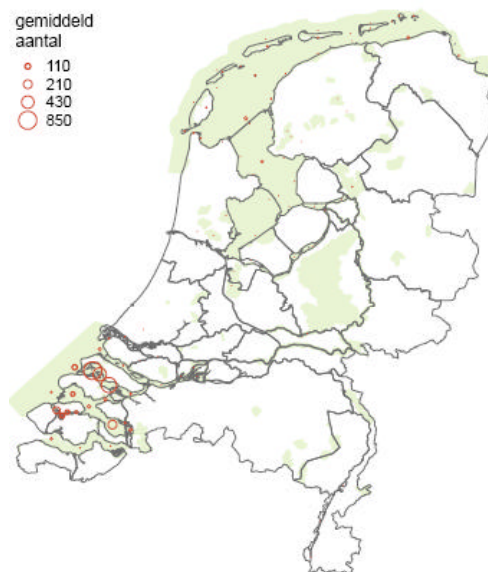
2. Kenschets

Beschrijving: De middelste zaagbek is een grote duikeend. Het mannetje is te herkennen aan een bont verenkleed, een donkergroene kop met dubbele kuif en een relatief lange, rode, gezaagde snavel. Het vrouwtje is grijsachtig en heeft een bruine kop. De broedgebieden van de middelste zaagbek liggen in het noorden, in West-Europa in zuidelijke richting tot in Denemarken, Noord-Duitsland en de Britse Eilanden. In Nederland werd de middelste zaagbek in de laatste decennia een schaarse, doch regelmatige broedvogel met naar schatting 35-45 paren in 1998-2000. In de winter komen daar de overwinteraars bij, die komen vooral uit Noord-Scandinavië, de Baltische staten, Polen en Noordwest Rusland. In koude winters zijn de aantallen hoger.

Relatief belang binnen Europa: De staat van instandhouding van de populatie van de middelste zaagbek in de Europese Unie is gunstig. De broedgebieden van de in de Europese Unie broedende middelste zaagbekken liggen in de boreale en sub-arctische delen van Europa en West-Siberië en op Groenland. De overwinteringsgebieden liggen in West-, Midden- en Zuid-Europa. Bij de middelste zaagbek worden zes populaties onderscheiden. De voor Nederland relevante Noord-, NW- en Centraal-Europese populatie (met broedgebieden in Noord-Europa, IJsland en Oost-Groenland) wordt geschat op 170.000 vogels. Hiervan verblijft naar schatting 4% in Nederland.

3. Bijdrage van gebieden

Huidige verspreiding en voorkomen binnen Nederland: Overwinterende middelste zaagbekken zijn in Nederland sterk geconcentreerd in de zoute wateren van het Deltagebied. Van enige betekenis was vroeger ook het IJsselmeer.

Verspreidingskaart middelste zaagbek

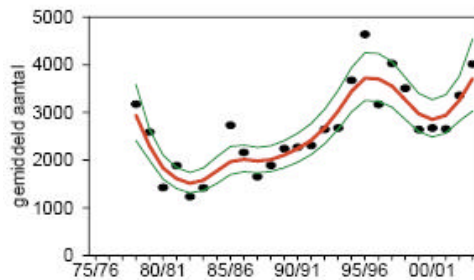
Huidig voorkomen en Natura 2000: Gemiddeld verblijft 98% van de middelste zaagbekken in Nederland in een Vogelrichtlijngebied.

Gebied	Functie: foerage en/of slapen	Gemiddeld seizoens-gemiddelde 99/00-03/04
(115) Grevelingen	f	1.900
(118) Oosterschelde	f	350
(119) Veerse Meer	f	320
(001) Waddenzee	f	150
(113) Voordelta	f	120
(122) Westerschelde & Saeftinghe	f	30
(114) Krammer-Volkerak	f	20

Aantallen middelste zaagbekken in Natura 2000 gebieden

4. Beoordeling landelijke staat van instandhouding

Trends in Nederland: De aantallen middelste zaagbekken in Nederland zijn na 1987 gedurende enige tijd toegenomen, met name in de zoute Deltawateren. Dat gebeurde deels ten koste van de aantallen in de Waddenzee, het IJsselmeer en het Volkerak.

Aantalsontwikkeling middelste zaagbek

Recente ontwikkelingen: De Nederlandse populatie van de middelste zaagbek laat na 1981 (1981-2003) een matige toename zien. Over de meest recente periode 1995-2003 is de populatie stabiel.

Beoordelingsaspect natuurlijk verspreidingsgebied: gunstig

Er zijn geen aanwijzingen voor veranderingen in het natuurlijke verspreidingsgebied van de middelste zaagbek binnen Nederland.

Beoordelingsaspect populatie: gunstig

De aantallen van de middelste zaagbek zijn niet afgenomen.

Beoordelingsaspect leefgebied: gunstig

De omvang en de kwaliteit van geschikt leefgebied voor de middelste zaagbek nemen niet wezenlijk af.

Beoordelingsaspect toekomstperspectief: gunstig

Het is niet te verwachten dat de omstandigheden voor de middelste zaagbek wezenlijk zullen verslechteren.

Definitie gunstige staat van Instandhouding: Behoud van de huidige situatie volstaat voor deze soort.

Oordeel: gunstig

Beoordeling Staat van Instandhouding		
Aspect	1981	2004
Verspreiding	gunstig	Gunstig
Populatietrend	gunstig	Gunstig
Leefgebied	gunstig	Gunstig
Toekomst	gunstig	Gunstig
Eindoordeel	gunstig	Gunstig

5. Bronnen

- Arts F.A. & Meininger P.L. 1995. Ecologisch profiel van de Middelste Zaagbek *Mergus serrator*. Rapport 95.24. Bureau Waardenburg, Culemborg.
- Eerden M.R. van, Dubbeldam W. & Muller J. 1999. Sterfte van watervogels door visserij met staande netten. RIZA-rapport 99.060. RIZA, Lelystad.
- Platteeuw M. & Beekman J.H. 1994. Verstoring van watervogels door scheepvaart op Ketelmeer en IJsselmeer. Limosa 67: 27-33.
- Wiersma P. 1996. Dieet en conditie van overwinterende Middelste en Grote Zaagbekken in het IJsselmeergebied, 1979-1987. Werkdocument 96.086. Rijkswaterstaat Directie Flevoland & RIZA, Lelystad.